VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2010. gada 19. maijā *

Lieta T-21/05

***Chalkor AE Epexergasias Metallon***, Atēnas (Grieķija), ko pārstāv I. Foresters [*I. Forrester*], *QC*, A. Šulcs [*A. Schulz*] un A. Komninoss [*A. Komninos*], advokāti,

prasītāja,

pret

**Eiropas Komisiju**, ko pārstāv P. Olivers [*P. Oliver*] un S. Noe [*S. Noë*], pārstāvji,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — angļu.

par lūgumu atcelt vai samazināt naudas sodu, kas prasītājai noteikts ar Komisijas 2004. gada 3. septembra Lēmumu C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules).

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: tiesneši E. Martinša Ribeiru [*E. Martins Ribeiro*], S. Papasavs [*S. Papasavvas*] un N. Vāls [*N. Wahl*] (referents),

sekretāre K. Kanca [*C. Kantza*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 6. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

**Spriedums**

**Tiesvedības priekšvēsture**

1 *Chalkor AE Epexergasias Metallon* (turpmāk tekstā — "*Chalkor*" vai "prasītāja") ir sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Grieķijas tiesībām un kotēta Atēnu Biržā (Grieķija). Sabiedrībai *Viohalco SA* pieder absolūtais prasītājas akciju vairākums.

1. *Administratīvais process*

2 Pēc informatīva ziņojuma saņemšanas no *Mueller Industries Inc.* (turpmāk tekstā — "*Mueller*") 2001. gada janvārī Eiropas Kopienu Komisija, pamatojoties uz Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 — Pirmā regula par [EKL 81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) — 14. pantu, iepriekš nepaziņojot, 2001. gada martā veica pārbaudes vairāku tādu uzņēmumu telpās, kas darbojas vara santehnikas cauruļu nozarē.

3 Papildu pārbaudes 2001. gada 9. un 10. aprīlī tika veiktas *KME Germany AG* (agrāk — *KM Europa Metal AG*), kā arī *Outokumpu Oyj* un *Luvata Oy* (agrāk — *Outokumpu Copper Products Oy*) (turpmāk tekstā visi kopā — "*Outokumpu* grupa") telpās. *Outokumpu*, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "1996. gada paziņojums par sadarbību"), 2001. gada 9. aprīlī izteica Komisijai sadarbības piedāvājumu gan attiecībā uz rūpnieciskajām caurulēm, gan santehnikas caurulēm. Pēc papildu pārbaudēm Komisija savu izmeklēšanu attiecībā uz vara caurulēm sadalīja trīs atsevišķās procedūrās, proti, lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules), lietā COMP/E-1/38.121 (Savienotājelementi) un lietā COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules).

4 Ar 2001. gada 30. maija vēstuli *Outokumpu* grupa nosūtīja Komisijai memorandu, kam pievienoti vairāki pielikumi, raksturojot vara cauruļu nozari un ar to saistītos slepenos nolīgumus.

5 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) pēc Komisijas iniciatīvas 2002. gada 5. jūnijā notika sarunas ar *Outokumpu* grupas pārstāvjiem par šī uzņēmuma izteikto sadarbības piedāvājumu. Šis uzņēmums arī norādīja, ka tas bijis gatavs tam, ka Komisija iztaujās tā personāla locekļus, kas ir iesaistīti nolīgumos, uz kuriem attiecas lieta COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules).

6 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 17 11. pantu, pirmkārt, *Wieland-Werke AG* (turpmāk tekstā — "*Wieland*") un *KME* grupai (ko veido *KME Germany*, *KME France SAS* (agrāk — *Tréfimétaux SA*) un *KME Italy SpA* (agrāk — *Europa Metalli SpA*)) 2002. gada jūlijā nosūtīja lūgumus sniegt informāciju un, otrkārt, aicināja *Outokumpu* grupu tai sniegt papildu informāciju. *KME* grupa 2002. gada 15. oktobrī atbildēja uz minēto lūgumu sniegt informāciju. Tās atbildē bija iekļauts arī paziņojums un lūgums piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules). Turklāt *KME* grupa ļāva Komisijai visu informāciju, kas sniegta saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules), izmantot lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules).

7 *Wieland* 2003. gada 23. janvārī nosūtīja Komisijai paziņojumu, kurā bija iekļauts lūgums saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.

8 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) Komisija 2003. gada 3. martā nosūtīja lūgumus sniegt informāciju *Boliden* grupai (ko veido *Boliden AB*, *Outokumpu Copper Fabrication AB* (agrāk — *Boliden Fabrication AB*) un *Outokumpu Copper BCZ SA* (agrāk — *Boliden Cuivre & Zinc SA*)), *HME Nederland BV* (turpmāk tekstā — "*HME*") un *Chalkor* un 2003. gada 20. martā — *IMI* grupai [ko veido *IMI plc*, *IMI Kynoch Ltd* un *Yorkshire Copper Tube*].

9 *Chalkor* pārstāvji 2003. gada 9. aprīlī satikās ar Komisijas pārstāvjiem un lūdza saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.

10 Komisija saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) 2003. gada 29. augustā pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kas adresēts attiecīgajām sabiedrībām. Pēc tam, kad minētās sabiedrības bija piekļuvušas lietas materiāliem elektroniskā formā un kad tās bija iesniegušas rakstveida apsvērumus, tās, izņemot *HME*, 2003. gada 28. novembrī piedalījās nopratināšanā.

11 Komisija 2003. gada 16. decembrī pieņēma Lēmumu C(2003) 4820, galīgā redakcija, par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.240 — Rūpnieciskās caurules), kura kopsavilkums ir publicēts 2004. gada 28. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 125, 50. lpp.).

2. *Apstrīdētais lēmums*

12 Komisija 2004. gada 3. septembrī pieņēma Lēmumu C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara

santehnikas caurules) (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums"), kura kopsavilkums ir publicēts 2006. gada 13. jūlija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 192, 21. lpp.).

13 Apstrīdētajā lēmumā it īpaši ir iekļauti šādi noteikumi:

"*1. pants*

Šādi uzņēmumi ir pārkāpuši [EKL] 81. panta 1. punktu un no 1994. gada 1. janvāra arī EEZ līguma 53. panta 1. punktu, jo tie norādītajos laika posmos ir bijuši vairāku vienošanos un saskaņotu darbību dalībnieki, nosakot cenas un sadalot tirgus vara santehnikas cauruļu jomā:

a) *Boliden* [..] solidāri ar [*Outokumpu Copper Fabrication*] un [*Outokumpu Copper BCZ*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

b) [*Outokumpu Copper Fabrication*] solidāri ar *Boliden* [..] un [*Outokumpu Copper BCZ*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

c) [*Outokumpu Copper BCZ*] solidāri ar *Boliden* [..] un [*Outokumpu Copper Fabrication*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

d) *Austria Buntmetall AG*:

i) solidāri ar *Buntmetall Amstetten* [*GmbH*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar [*Wieland*] un *Buntmetall Amstetten* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam;

e) *Buntmetall Amstetten* [..]:

i) solidāri ar *Austria Buntmetall* [..] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar [*Wieland*] un *Austria Buntmetall* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam;

f) [*Chalkor*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada septembra sākumam;

g) [*HME*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 2001. gada 22. martam;

h) *IMI* [..] solidāri ar *IMI Kynoch* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

i) *IMI Kynoch* [..] solidāri ar *IMI* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

j) *Yorkshire Copper Tube* [..] solidāri ar *IMI* [..] un *IMI Kynoch* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

k) [*KME Germany*]:

i) individuāli — no 1988. gada 3. jūnija līdz 1995. gada 19. jūnijam un

ii) solidāri ar [*KME France*] un [*KME Italy*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

l) [*KME Italy*]:

i) solidāri ar [*KME France*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 1995. gada 19. jūnijam un

ii) solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME France*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

m) [*KME France*]:

i) solidāri ar [*KME Italy*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 1995. gada 19. jūnijam un

ii) solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME Italy*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

[..]

s) *Outokumpu* [..] solidāri ar [*Luvata*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

t) [*Luvata*] solidāri ar *Outokumpu* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

u) [*Wieland*]:

i) individuāli — no 1989. gada 29. septembra līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar *Austria Buntmetall* [..] un *Buntmetall Amstetten* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam.

*2. pants*

Par 1. pantā norādītajiem pārkāpumiem tiek noteikti šādi naudas sodi:

a) *Boliden* [..], [*Outokumpu Copper Fabrication*] un [*Outokumpu Copper BCZ*] solidāri: EUR 32,6 miljoni;

b) *Austria Buntmetall* [..] un *Buntmetall Amstetten* [..] solidāri: EUR 0,6695 miljoni;

c) *Austria Buntmetall* [..], *Buntmetall Amstetten* [..] un [*Wieland*] solidāri: EUR 2,43 miljoni;

d) [*Chalkor*]: EUR 9,16 miljoni;

e) [*HME*]: EUR 4,49 miljoni;

f) *IMI* [..], *IMI Kynoch* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] solidāri: EUR 44,98 miljoni;

g) [*KME Germany*]: EUR 17,96 miljoni;

h) [*KME Germany*], [*KME France*] un [*KME Italy*] solidāri: EUR 32,75 miljoni;

i) [*KME Italy*] un [*KME France*] solidāri: EUR 16,37 miljoni;

j) *Outokumpu* [..] un [*Luvata*] solidāri: EUR 36,14 miljoni;

k) [*Wieland*] individuāli: EUR 24,7416 miljoni.

[..]"

14 Komisija uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi bija piedalījušies vienotā, turpinātā, saliktā un — *Boliden* grupas, *KME* grupas un *Wieland* gadījumā — daudzveidīgā pārkāpumā (turpmāk tekstā — "kartelis" vai "attiecīgais pārkāpums"). Komisija precizēja, ka valsts nolīgumi nebija paredzēti apstrīdētajā lēmumā (apstrīdētā lēmuma 2. un 106. apsvērums).

*Attiecīgās preces un tirgi*

15 Attiecīgā nozare — vara cauruļu ražošanas nozare — aptver divas preču grupas, proti, pirmkārt, rūpnieciskās caurules, kas tiek iedalītas dažādās apakšgrupās atkarībā no to galapatēriņa (gaisa kondicionēšana un saldēšana, savienotājelementi, ūdens sildītāji un gāzes apkures katli, filtru žāvētāji un telekomunikācijas) un, otrkārt, santehnikas caurules, ko sauc arī par "ūdens caurulēm jeb instalācijas caurulēm", kuras tiek izmantotas ēkās ūdensapgādei, gāzesvados un mazuta pārvados, un apkures sistēmās (apstrīdētā lēmuma 3. apsvērums).

16 Komisija uzskatīja, ka lieta COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) un lieta COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) bija saistītas ar diviem dažādiem pārkāpumiem. Šajā sakarā tā galvenokārt ir pamatojusies uz to, ka "nolīgumos, pirmkārt, par santehnikas caurulēm un, otrkārt, par rūpnieciskajām caurulēm, kuru organizācija arī atšķīrās, bija iesaistīti dažādi uzņēmumi (un dažādi šo uzņēmumu personāla locekļi)". Turklāt Komisija uzskatīja, ka santehnikas cauruļu nozare atšķīrās no rūpniecisko cauruļu nozares saistībā ar klientiem, galapatēriņu un preču tehniskajām pazīmēm (apstrīdētā lēmuma 4. un 5. apsvērums).

17 Attiecībā uz vara santehnikas caurulēm Komisija apstrīdētajā lēmumā ir apstiprinājusi, ka šajā preču grupā ietilpa divas preču "apakškategorijas": pirmkārt, gludās vara santehnikas caurules un, otrkārt, ar plastmasu pārklātas vara santehnikas caurules. Tā norādīja, ka "gludās vara santehnikas caurules un ar plastmasu pārklātas vara santehnikas caurules ne vienmēr ir savstarpēji aizstājamas un ka tās var veidot atšķirīgus preču tirgus, ņemot vērā Komisijas paziņojumu par attiecīgā tirgus definīciju saskaņā ar Kopienu tiesībām konkurences jomā" (OV 1997, C 372, 5. lpp.). Tomēr apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja, ka šīs divas preču "apakškategorijas" bija jāuzskata par "vienu un to pašu preču grupu [..], jo nolīgumos par šīm divām preču apakškategorijām bija iesaistīti galvenokārt vieni un tie paši uzņēmumi (un vieni un tie paši šo uzņēmumu personāla locekļi), un nolīgumi bija organizēti līdzīgā veidā" (apstrīdētā lēmuma 13. un 459. apsvērums).

18 Apstrīdētajā lēmumā Komisija arī ir norādījusi, ka attiecīgais ģeogrāfiskais tirgus bija Eiropas Ekonomikas zona (EEZ). Tā uzskatīja, ka 2000. gadā EEZ gludo vara santehnikas cauruļu tirgus vērtība bija apmēram EUR 970,1 miljons un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgus vērtība bija EUR 180,9 miljoni. Līdz ar to šo divu

tirgu kopējā vērtība 2000. gadā EEZ bija EUR 1151 miljons (apstrīdētā lēmuma 17. un 23. apsvērums).

*Attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļas*

19 Komisija ir norādījusi, ka attiecīgais pārkāpums bija izpaudies trīs dažādās, bet saistītās formās (apstrīdētā lēmuma 458. un 459. apsvērums). Pirmo karteļa daļu veidoja nolīgumi, kas noslēgti starp "*SANCO* ražotājiem". Otro attiecīgā pārkāpuma daļu veidoja nolīgumi, kas noslēgti starp "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem". Visbeidzot, trešā karteļa daļa attiecās uz nolīgumiem, kas noslēgti plašākas gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju grupas iekšienē un ko sauca par "paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem".

Nolīgumi starp "*SANCO* ražotājiem"

20 *SANCO* ir gan preču zīme, gan apzīmējums īpašam tehniskam procesam, kurā tiek ražotas augstākās kvalitātes nerūsējošas vara santehnikas caurules. Procesu 1980. gadā patentēja uzņēmums *Usines à cuivre et à zinc* [Vara un cinka fabrikas]. *Boliden* grupa bija sākotnējā ražošanas procesa patenta īpašniece līdz tā beigu termiņam 2000. gadā, bet nebija *SANCO* preču zīmes īpašniece visās Eiropas valstīs. Tās konkurente *KME* grupa lūdza un saņēma *SANCO* preču zīmes reģistrāciju uz sava vārda vairākās Eiropas valstīs. Pēc tam *KME* grupa patentēja zināmu skaitu uzlabojumu salīdzinājumā ar oriģinālo patentu, un abas konkurentes viena otrai nodeva savstarpējās licences

attiecībā uz saviem attiecīgajiem patentiem un preču zīmēm. Kopš 1981. gada *KME* grupa un *Boliden* grupa preču zīmes un patenta licenci nodeva *Wieland* (apstrīdētā lēmuma 115.–118. apsvērums).

21 Komisija apstrīdētajā lēmumā norādīja, ka kopš 1988. gada nolīgumi starp "*SANCO* ražotājiem" ir kas vairāk nekā tikai attiecības starp licenču "nodevēju" un "pārņēmēju". Tā uzskata, ka starp šiem ražotājiem, proti, *KME* grupu, *Boliden* grupu un *Wieland*, no 1988. gada jūnija līdz 1994. gada pirmā pusgada beigām pastāvēja nolīgumi par mērķa cenām un atlaides likmēm, kā arī par tirdzniecības un tirgus daļu sadali (turpmāk tekstā — "*SANCO* nolīgumi"). Uzraudzība pār šo nolīgumu izpildi galvenokārt balstījās uz to, ka "*SANCO* ražotāji" viens otram nodeva skaitliskus datus par to produkciju un tirdzniecības apjomiem (apstrīdētā lēmuma 125.–146. un 456. apsvērums).

Nolīgumi starp "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem"

22 *WICU* un *Cuprotherm* ir preču zīmes, kas attiecas uz patentētām ar plastmasu pārklātām vara santehnikas caurulēm.

23 Preču zīme *WICU* un ar to saistītie patenti pieder *KME* grupai, kas preču zīmes un patenta licenci nodeva *Wieland*. Savukārt *Cuprotherm* preču zīme un ar to saistītais patents pieder *Wieland*, kas preču zīmes un patenta licenci nodeva *KME* grupai (apstrīdētā lēmuma 121. apsvērums).

24 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi, ka nolīgumi, kas noslēgti starp *KME* grupu un *Wieland* saistībā ar *WICU* un *Cuprotherm* caurulēm, bija kas vairāk nekā tikai attiecības starp licenču "nodevējiem" un "pārņēmējiem". *KME* grupa un *Wieland* uzturēja pret konkurenci vērstu saziņu, kas izpaudās kā apmaiņa ar būtisku informāciju un ar plastmasu klātu vara santehnikas cauruļu tirdzniecības apjoma un cenu koordinācija (turpmāk tekstā — "*WICU* un *Cuprotherm* nolīgumi") (apstrīdētā lēmuma 149. apsvērums).

Paplašinātie Eiropas nolīgumi

25 Apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja, ka vienlaikus ar *SANCO* nolīgumiem un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem attiecīgajam pārkāpumam bija trešā daļa, ko veidoja nolīgumi starp plašākas gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju grupas locekļiem (apstrīdētā lēmuma 102., 104., 105., 108.–111., 147., 148., 461. un 462. apsvērums).

26 Dalībnieku skaits šajā plašākajā grupā sākotnēji bija pieci, proti, *KME* grupa, *Wieland*, *Outokumpu* grupa, *IMI* grupa un *Mueller* (turpmāk tekstā — "Piecu grupa"). Pēc *Chalkor*, *HME*, *Boliden* grupas un *Buntmetall* grupas (ko veidoja *Austria Buntmetall* un *Buntmetall Amstetten*) pievienošanās šīs grupas dalībnieku skaits palielinājās līdz deviņiem (turpmāk tekstā — "Deviņu grupa") (apstrīdētā lēmuma 216. apsvērums).

27 Komisija uzskata, ka šie deviņi dalībnieki centās stabilizēt gludo vara santehnikas cauruļu tirgu, pamatojoties uz tirgus daļām konkrētā atskaites gadā, lai izvirzītu mērķi attiecībā uz tirgus daļām nākotnē. Turklāt tā apstrīdētajā lēmumā norādīja, ka

minētie dalībnieki bija vienojušies par apmaiņu ar būtisku informāciju, tirgus daļu sadali, tirdzniecības apjoma uzraudzību, "tirgus līdera" mehānismu katrā atsevišķā tirgū, kā arī par cenu koordināciju, tai skaitā par cenrāžiem, "cenu nostādņu" piemērošanu un atlaidēm (apstrīdētā lēmuma 192. apsvērums).

*Attiecīgā pārkāpuma ilgums un turpinātais raksturs*

28 Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka attiecīgos pārkāpumus 1988. gada 3. jūnijā uzsāka *KME* grupa un *Boliden* grupa, 1989. gada 29. septembrī — *IMI* grupa, *Outokumpu* grupa un *Wieland*, 1997. gada 21. oktobrī — *Mueller* un, vēlākais, 1998. gada 29. augustā — *Chalkor*, *Buntmetall* grupa un *HME*. Runājot par datumu, kurā pārkāpums tika izbeigts, Komisija ir norādījusi 2001. gada 22. martu, izņemot saistībā ar *Mueller* un *Chalkor*, kas, kā Komisija uzskata, kartelī izbeidza piedalīties attiecīgi 2001. gada 8. janvārī un 1999. gada septembrī (apstrīdētā lēmuma 597. apsvērums).

29 Runājot par attiecīgā pārkāpuma turpināto raksturu, attiecībā uz *Boliden* grupu, *IMI* grupu, *KME* grupu, *Outokumpu* grupu un *Wieland* Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka, kaut arī kartelis atsevišķos laika posmos, pirmkārt, no 1990. gada līdz 1992. gada decembrim un, otrkārt, no 1994. gada jūlija līdz 1997. gada jūlijam darbojās mazāk intensīvi, prettiesiskā darbība tomēr netika pilnībā izbeigta, līdz ar to attiecīgais pārkāpums faktiski veidoja vienotu pārkāpumu, kam nav iestājies noilgums (apstrīdētā lēmuma 466., 471., 476., 477. un 592. apsvērums).

30 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija nevarēja pierādīt *HME*, *Buntmetall* grupas un *Chalkor* dalību kartelī laika posmā pirms 1998. gada 29. augusta (apstrīdētā lēmuma 592. un 597. apsvērums).

*Naudas sodu apmēra noteikšana*

31 Ar apstrīdēto lēmumu Komisija atbilstoši Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. punktam, kā arī atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam noteica naudas sodus *Boliden* grupai, *Buntmetall* grupai, *Chalkor*, *HME*, *IMI* grupai, *KME* grupai, *Outokumpu* grupai un *Wieland* (apstrīdētā lēmuma 842. apsvērums un 2. pants).

32 Naudas sodu summas Komisija noteica atkarībā no attiecīgā pārkāpuma smaguma un ilguma, proti, diviem kritērijiem, kas tieši ir minēti Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktā un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā, kas saskaņā ar apstrīdētajā lēmumā norādīto bija piemērojams attiecīgā pārkāpuma izdarīšanas brīdī (apstrīdētā lēmuma 601.–603. apsvērums).

33 Lai noteiktu katram uzņēmumam uzliktā naudas soda apmēru, Komisija piemēroja metodoloģiju, kas noteikta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes"), pat ja tā uz to sistemātiski

neatsaucās. Apstrīdētajā lēmumā Komisija arī ir novērtējusi, vai un kādā mērā attiecīgie uzņēmumi izpilda 1996. gada paziņojumā par sadarbību noteiktās prasības.

Naudas sodu sākumsumma

— Smagums

34 Saistībā ar attiecīgā pārkāpuma smaguma vērtējumu Komisija ir ņēmusi vērā pārkāpuma raksturu, tā konkrēto ietekmi uz tirgu, attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru un minētā tirgus lielumu (apstrīdētā lēmuma 605. un 678. apsvērums).

35 Tā ir norādījusi, ka prakse, kad tiek sadalīti tirgi un noteiktas cenas, kā tas ir šajā gadījumā, paša to rakstura dēļ ir ļoti smags pārkāpums, un uzskatīja, ka ģeogrāfiskais tirgus, ko ietekmēja kartelis, atbilda EEZ teritorijā esošam tirgum. Komisija arī ņēma vērā, ka vara santehnikas cauruļu tirgus veidoja ļoti nozīmīgu ražošanas nozari, kuras vērtība bija EUR 1151 miljons EEZ teritorijā 2000. gadā — pēdējā pilnajā gadā, kurā bija spēkā kartelis (apstrīdētā lēmuma 606. un 674.–678. apsvērums).

36 Runājot par konkrēto ietekmi uz tirgu, Komisija ir norādījusi, ka pastāvēja pietiekami pierādījumi, lai pierādītu, ka kartelis bija vispārīgi ietekmējis konkrēto tirgu, īpaši

cenas, kaut arī šo ietekmi nebija iespējams precīzi noteikt (apstrīdētā lēmuma 670. un 673. apsvērums). Lai izdarītu šo secinājumu, tā ir pamatojusies uz vairākām norādēm. Pirmkārt, tā ir pamatojusies uz aizliegtas vienošanās īstenošanu, atsaucoties uz to, ka dalībnieki bija apmainījušies ar informāciju par tirdzniecības apjomu un cenu līmeni (apstrīdētā lēmuma 629. un 630. apsvērums).

37 Otrkārt, tā ir ņēmusi vērā, ka karteļa locekļiem piederēja nozīmīga EEZ tirgus daļa, proti, 84,6 % (apstrīdētā lēmuma 635. apsvērums).

38 Treškārt, Komisija ir pamatojusies uz tabulām, memorandiem un piezīmēm, ko saistībā ar karteļa sanāksmēm veidojuši tā locekļi. Šajos dokumentos ir norādīts, ka cenas tika paaugstinātas atsevišķos karteļa darbības laika posmos un ka karteļa locekļi guva papildu ieņēmumus salīdzinājumā ar iepriekšējiem laika posmiem. Atsevišķos no minētajiem dokumentiem ir norādīts, ka kartelī iesaistītās personas uzskata, ka tas bija ļāvis attiecīgajiem uzņēmumiem sasniegt savas mērķa cenas. Komisija ir pamatojusies arī uz paziņojumiem, ko sniedzis kādas *Boliden* grupas sabiedrības bijušais direktors — *M.*, kā arī *Wieland*, *Boliden* grupa un *Mueller*, attiecīgi sadarbojoties (apstrīdētā lēmuma 637.–654. apsvērums).

39 Visbeidzot, Komisija ir konstatējusi, ka attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieku tirgus daļas saglabājās salīdzinoši nemainīgas visā karteļa darbības laikā, kaut arī dalībnieku klienti reizēm mainījās (apstrīdētā lēmuma 671. apsvērums).

40 Komisija no tā ir secinājusi, ka attiecīgie uzņēmumi bija izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu (apstrīdētā lēmuma 680. apsvērums).

— Atšķirīga attieksme

41 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi četras grupas, ko tā uzskatīja par tādām, kuras norāda uz uzņēmumu salīdzinošo nozīmi attiecīgajā pārkāpumā. Komisijas veiktais karteļa locekļu iedalījums vairākās kategorijās ir pamatots ar attiecīgajām karteļa dalībnieku tirgus daļām attiecīgo preču tirdzniecībai EEZ 2000. gadā. Līdz ar to *KME* grupa tika uzskatīta par galveno dalībnieku konkrētajā tirgū un tika iekļauta pirmajā kategorijā. *Wieland* grupa (ko veido *Wieland* un *Buntmetall* grupa, pār kuru *Wieland* pārņēma kontroli 1999. gada jūlijā), *IMI* grupa un *Outokumpu* grupa tika uzskatītas par vidēja lieluma uzņēmumiem šajā tirgū un tika iekļautas otrajā kategorijā. *Boliden* grupa ir iekļauta trešajā kategorijā. Ceturtajā kategorijā ietilpst *HME* un *Chalkor* (apstrīdētā lēmuma 681.–692. apsvērums).

42 Tirgus daļas tika noteiktas atkarībā no apgrozījuma, ko katrs pārkāpuma izdarītājs guvis no santehnikas cauruļu tirdzniecības kopējā gludo vara santehnikas cauruļu un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgū. Tādējādi to uzņēmumu tirgus daļas, kas nepārdeva *WICU* un *Cuprotherm* caurules, tika aprēķinātas, izdalot to apgrozījumu, kas gūts no gludajām vara santehnikas caurulēm, ar kopējo gludo un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgu lielumu (apstrīdētā lēmuma 683. un 692. apsvērums).

43 Komisija līdz ar to naudas sodu sākumsummu noteica EUR 70 miljonu apmērā *KME* grupai, EUR 23,8 miljonu apmērā *Wieland* grupai, *IMI* grupai un *Outokumpu* grupai, EUR 16,1 miljona apmērā *Boliden* grupai un EUR 9,8 miljonu apmērā *Chalkor* un *HME* (apstrīdētā lēmuma 693. apsvērums).

44 Ņemot vērā, ka *Wieland* un *Buntmetall* grupa pēc 1999. gada jūlija veido vienu uzņēmumu un ka līdz 1995. gada jūnijam *KME France* un *KME Italy* kopā veidoja uzņēmumu, kas pastāvēja atsevišķi no *KME Germany*, naudas sodu sākumsumma, kas tiem attiecīgi tika uzlikta, tika noteikta šādi: EUR 35 miljoni *KME* grupai (*KME Germany*, *KME France* un *KME Italy* solidāri); EUR 17,5 miljoni *KME Germany*; EUR 17,5 miljoni *KME Italy* un *KME France* solidāri; EUR 3,25 miljoni *Wieland* grupai; EUR 19,52 miljoni *Wieland* un EUR 1,03 miljoni *Buntmetall* grupai (apstrīdētā lēmuma 694.–696. apsvērums).

45 Ņemot vērā vajadzību noteikt naudas sodu tādā apmērā, kas tam nodrošina preventīvu ietekmi, Komisija *Outokumpu* grupai uzliktā naudas soda sākumsummu palielināja par 50 %, kas tādējādi sasniedza EUR 35,7 miljonus, uzskatot, ka tās pasaules apgrozījums, kas pārsniedz EUR 5 miljardus, parāda, ka šīs sabiedrības apmērs un ekonomiskā vara šādu palielinājumu attaisno (apstrīdētā lēmuma 703. apsvērums).

Naudas sodu pamatsumma

46 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ir palielinājusi naudas sodu sākumsummas par 10 % par pilnu pārkāpuma gadu un par 5 % par visu papildu laika posmu, kas ir seši mēneši vai ilgāks, bet īsāks nekā viens gads. Tādējādi tika secināts, ka:

— tā kā *IMI* grupa piedalījās kartelī vienpadsmit gadus un piecus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 110 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 23,8 miljoniem;

— tā kā *Outokumpu* grupa piedalījās kartelī vienpadsmit gadus un piecus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 110 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 35,7 miljoniem pēc tās palielināšanas preventīvos nolūkos;

— tā kā *Boliden* grupa piedalījās kartelī divpadsmit gadus un deviņus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 125 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 16,1 miljona;

— tā kā *Chalkor* piedalījās kartelī divpadsmit mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 10 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 9,8 miljoniem;

— tā kā *HME* piedalījās kartelī divus gadus un sešus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 25 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 9,8 miljoniem;

— tā kā *KME* grupa piedalījās kartelī piecus gadus un septiņus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 55 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 35 miljoniem;

— tā kā *KME Germany* piedalījās kartelī septiņus gadus un divus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 70 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 17,5 miljoniem;

— tā kā *KME France* un *KME Italy* piedalījās kartelī piecus gadus un desmit mēnešus, tām bija jāpiemēro palielinājums 55 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 17,5 miljoniem;

— tā kā *Wieland* tika uzskatīta par, pirmkārt, individuāli atbildīgu par deviņu gadu un deviņu mēnešu laika posmu un, otrkārt, solidāri ar *Buntmetall* grupu atbildīgu par papildu viena gada un astoņu mēnešu laika posmu, tai tika piemērots palielinājums 95 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 19,52 miljoniem, par kuru atbildīga ir tikai *Wieland*, un palielinājums 15 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 3,25 miljoniem, par kuru *Wieland* un *Buntmetall* grupa ir solidāri atbildīgas (apstrīdētā lēmuma 706.–714. apsvērums).

47 Tādējādi naudas sodu pamatsummas, kas uzliktas attiecīgajiem uzņēmumiem, ir šādas:

— *KME* grupai: EUR 54,25 miljoni;

— *KME Germany*: EUR 29,75 miljoni;

— *KME France* un *KME Italy* (solidāri): EUR 27,13 miljoni;

— *Buntmetall* grupai: EUR 1,03 miljoni;

— *Wieland* grupai: EUR 3,74 miljoni;

— *Wieland*: EUR 38,06 miljoni;

— *IMI* grupai: EUR 49,98 miljoni;

— *Outokumpu* grupai: EUR 74,97 miljoni;

— *Chalkor*: EUR 10,78 miljoni;

— *HME*: EUR 12,25 miljoni;

— *Boliden* grupai: EUR 36,225 miljoni (apstrīdētā lēmuma 719. apsvērums).

Atbildību pastiprinošie un atbildību mīkstinošie apstākļi

48 Naudas soda pamatsumma, kas uzlikta *Outokumpu* grupai, tika palielināta par 50 %, jo tā bija recidīva izdarītāja un Komisijas 1990. gada 18. jūlija Lēmuma 90/417/EOTK par procedūru saskaņā ar [EOTKL] 65. pantu attiecībā uz plakanu auksti velmēta

nerūsējoša tērauda izstrādājumu Eiropas ražotāju nolīgumu un saskaņotām darbībām (OV L 220, 28. lpp.) adresāte (apstrīdētā lēmuma 720.–726. apsvērums).

49 Kā atbildību mīkstinošus apstākļus Komisija ņēma vērā, ka *KME* grupa un *Outokumpu* grupa attiecīgās sadarbības ietvaros tai bija sniegušas informāciju, uz kuru neattiecās 1996. gada paziņojums par sadarbību.

50 Tādējādi Komisija samazināja naudas soda pamatsummu, kas uzlikta *Outokumpu* grupai, par EUR 40,17 miljoniem, kuri atbilst naudas sodam, kas tai bija uzlikts par pārkāpuma izdarīšanu laika posmā no 1989. gada septembra līdz 1997. gada jūlijam, ko bija iespējams noteikt, ņemot vērā informāciju, kuru tā bija sniegusi Komisijai (apstrīdētā lēmuma 758. un 759. apsvērums).

51 Runājot par *KME* grupu, tai uzliktā naudas soda pamatsumma tika samazināta par EUR 7,93 miljoniem, ņemot vērā tās sadarbību, kas ļāva Komisijai pierādīt, ka attiecīgais pārkāpums attiecās uz vara santehnikas caurulēm, kas pārklātas ar plastmasu (apstrīdētā lēmuma 760. un 761. apsvērums).

1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošana

52 Komisija saskaņā ar 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punktu piešķīra naudas sodu summas samazinājumu par 50 % *Outokumpu* grupai, par 35 % *Wieland* grupai, par 15 % *Chalkor*, par 10 % *Boliden* grupai un *IMI* grupai un par 35 % *KME* grupai.

*HME* nesaņēma nekādu samazinājumu atbilstoši šim paziņojumam (apstrīdētā lēmuma 815. apsvērums).

Naudas sodu galīgā summa

53 Saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu Komisija noteica šādas naudas sodu summas, kas jāuzliek uzņēmumiem, kuri ir apstrīdētā lēmuma adresāti:

— *Boliden* grupai: EUR 32,6 miljoni;

— *Buntmetall* grupai: EUR 0,6695 miljoni;

— *Chalkor*: EUR 9,16 miljoni;

— *HME*: EUR 4,49 miljoni;

— *IMI* grupai: EUR 44,98 miljoni;

— *KME* grupai: EUR 32,75 miljoni;

— *KME Germany*: EUR 17,96 miljoni;

— *KME France* un *KME Italy* (solidāri): EUR 16,37 miljoni;

— *Outokumpu* grupai: EUR 36,14 miljoni;

— *Wieland* grupai: EUR 2,43 miljoni;

— *Wieland*: EUR 24,7416 miljoni (apstrīdētā lēmuma 842. apsvērums).

**Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi**

54 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā iesniegts 2005. gada 21. janvārī, prasītāja cēla šo prasību.

55 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs ir ticis mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā, kurai attiecīgi ir nodota šī lieta.

56 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu f) punktu un 2. panta d) punktu tiktāl, ciktāl tajos ir norādīts, ka tai tiek uzlikts naudas sods;

— pakārtoti, samazināt tai uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

57 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

**Juridiskais pamatojums**

58 Savas prasības pamatojumam prasītāja norāda sešus pamatus, kas attiecīgi ir pamatoti ar to, ka nav ņemts vērā, ka tās dalībai kartelī bija piespiedu raksturs, ar kļūdainu naudas soda sākumsummas noteikšanu, kļūdainu naudas soda sākumsummas paaugstināšanu pārkāpuma ilguma dēļ, ar to, ka nav ņemti vērā atbildību mīkstinošie apstākļi, ar kļūdainu 1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanu un nesamērīgu naudas soda apmēru.

59 Pirms pārbaudīt prasītājas norādītos pamatus, ir jāatgādina, ka no apstrīdētā lēmuma 601. un 842. apsvēruma izriet, ka Komisijas uzliktie naudas sodi par pārkāpumu ir noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, kā arī Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu. Turklāt naudas sodu apmēra aprēķināšanai Komisija ir piemērojusi metodoloģiju, kas ir noteikta Pamatnostādnēs un 1996. gada paziņojumā par sadarbību (skat. šī sprieduma 33. punktu).

60 Pamatnostādnēs, lai gan tās nevar kvalificēt kā tiesību normas, tomēr ir paredzēta uzvedības norma, kurā ir noteikta prakse, kas jāievēro un no kuras Komisija konkrētā gadījumā nevar atkāpties, nenorādot ar vienlīdzīgās attieksmes principu savienojamus iemeslus (skat. Tiesas 2006. gada 18. maija Tiesas spriedumu lietā C-397/03 P *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 91. punkts un tajā minētā judikatūra).

61 Tādējādi, pārbaudot ar apstrīdēto lēmumu uzlikto naudas sodu tiesiskumu, Vispārējai tiesai ir jāpārbauda, vai savu rīcības brīvību Komisija ir īstenojusi atbilstoši Pamatnostādnēs noteiktajai metodei, un tiktāl, ciktāl tā konstatētu, ka Komisija no tās ir atkāpusies, ir jāpārbauda, vai šī atkāpe ir attaisnota un tiesiski pietiekami pamatota. Šajā sakarā ir jāteic, ka paša Pamatnostādņu principa, no vienas puses, un tajos norādītās metodes, no otras puses, spēkā esamību Tiesa ir apstiprinājusi (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 252.–255., 266., 267., 312. un 313. punkts).

62 No Pamatnostādņu pieņemšanas izrietošā Komisijas rīcības brīvības pašierobežošana tiešām nav nesavienojama ar Komisijas būtiskas rīcības brīvības saglabāšanu. Pamatnostādnēs ir iekļauti dažādi mainīgi elementi, kas Komisijai ļauj izmantot tai piešķirto rīcības brīvību atbilstoši Regulas Nr. 17 un Regulas Nr. 1/2003 noteikumiem, kā tos interpretējusi Tiesa (iepriekš 61. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 267. punkts).

63 Tādējādi jomās, kurās Komisija ir saglabājusi rīcības brīvību, tās vērtējumu tiesiskuma pārbaude aprobežojas ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā neesamības pārbaudi (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 18. jūlija spriedumu lietā T-241/01 *Scandinavian Airlines System*/Komisija, Krājums, II-2917. lpp., 64. un 79. punkts).

64 Komisijas rīcības brīvība un ierobežojumi, ko tā sev ir noteikusi, principā neliedz tiesai īstenot savu neierobežoto kompetenci (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 538. punkts), ar kuru tai ir piešķirta iespēja Komisijas uzliktā naudas soda apmēru atcelt, samazināt vai palielināt (šajā ziņā skat. Tiesas 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā C-3/06 P *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, I-1331. lpp., 60.–62. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 21. oktobra spriedumu lietā T-368/00 *General Motors Nederland* un *Opel Nederland*/Komisija, *Recueil*, II-4491. lpp., 181. punkts).

1. *Par pamatu, kas ir pamatots ar to, ka nav ņemts vērā prasītājas dalības kartelī piespiedu raksturs*

*Lietas dalībnieku argumenti*

65 Prasītāja būtībā norāda, ka galvenais iemesls tās dalībai kartelī bija bailes, ka Piecu grupas locekļi vai pat galvenie konkrētā tirgus dalībnieki vērsīs pret to savas represijas. Tā bija cietusī, nevis karteļa iniciatore vai vadošā locekle. Tāpēc tā apgalvo, ka, kaut arī tā ir pārkāpusi EKL 81. pantu, tai nebūtu jāuzliek naudas sods vai būtu jāuzliek tikai samazināts vai pat simbolisks naudas sods.

66 Šajā kontekstā prasītāja atsaucas uz vairākiem Komisijas iepriekšējiem lēmumiem, kuros uzņēmumiem, kas bija cietuši no piespiedu rakstura darbības, lai tos piespiestu piedalīties vai turpinātu piespiest piedalīties ar konkurenci nesaderīgā nolīgumā, netika uzlikts nekāds naudas sods vai tika uzlikti naudas sodi, kuru summas bija būtiski samazinātas.

67 Lai pamatotu savu apgalvojumu, ka uz to tika izdarīts spiediens, prasītāja norāda, ka, tā kā tā ir mazs un relatīvi jauns uzņēmums Rietumeiropas tirgos, tai bija nepieciešams ik pa laikam piedalīties rūpnieciska rakstura sanāksmēs, lai likumīgi iegūtu informāciju par santehnikas cauruļu tirgu. Tādējādi, kad tā nolēma piedalīties 1998. gada 28. augusta sanāksmē, uz kuru Komisija norāda apstrīdētajā lēmumā, tā to darīja ar pārliecību, ka ir uzaicināta, lai apspriestu "Eiropas direktīvu par dzeramo ūdeni", un bija pārsteigta par sanāksmes slepeno raksturu. Tās laikā prasītāja bija cietusi no piespiedu rakstura darbības, kuras rezultātā tā pasīvi un pakārtoti tika mudināta piedalīties sešās vēlākās sanāksmēs.

68 Minēto sanāksmju laikā tirgus līderi katrā no piecām attiecīgajām valstīm, proti, Vācijā, Apvienotajā Karalistē, Francijā, Spānijā un Nīderlandē, piedāvāja mērķus saistībā ar cenu un atlaidēm nākamajiem mēnešiem. Tomēr prasītāja nemainīja savu politiku attiecībā uz cenām un tirdzniecību šajos piecos rietumu tirgos, un tās eksports uz šīm valstīm pat turpināja pieaugt.

69 Prasītāja atsaucas arī uz dažādiem dokumentiem, kas ir iekļauti Komisijas lietas materiālos un ko iesniegušas *KME* grupa un *Wieland*. Tā apgalvo, ka, ņemot vērā "sazvērestības" kontekstu, kādā šie dokumenti ir tikuši sagatavoti, tie apliecina, pirmkārt, ka Piecu grupa bija paredzējusi iebiedēt uzņēmumus, kas atteicās piekāpties tās

prasībām, un, otrkārt, ka draudi, kas tai tika izteikti 1998. gada 28. augusta sanāksmes laikā, jau iepriekš bija izplānoti un ka tai bija pamats tos uzskatīt par ticamiem.

70 Komisija lūdz šo pamatu noraidīt.

*Vispārējās tiesas vērtējums*

71 Prasītājas atsauce uz Komisijas iepriekšējiem lēmumiem uzreiz ir jānoraida, jo iepriekšējā Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā juridisks pamats naudas sodu noteikšanai konkurences jomā (Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedums lietā T-203/01 *Michelin*/Komisija, *Recueil*, II-4071. lpp., 292. punkts).

72 Turklāt ir jānorāda, ka no judikatūras izriet, ka spiediens, ko izdarīja uzņēmumi un kura mērķis bija likt citiem uzņēmumiem piedalīties konkurences tiesību pārkāpumā, neatkarīgi no tā, cik šis spiediens bija būtisks, neatbrīvo attiecīgo uzņēmumu no tā atbildības par izdarīto pārkāpumu, nekādā veidā negroza aizliegtās vienošanās smaguma pakāpi un nevar veidot atbildību mīkstinošu apstākli naudas sodu summu aprēķināšanas nolūkā, jo attiecīgais uzņēmums par iespējamo spiedienu varēja paziņot kompetentajām iestādēm un iesniegt tām sūdzību (šajā ziņā skat. iepriekš 61. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 369. un 370. punkts; Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-17/99 *KE KELIT*/Komisija, *Recueil*, II-1647. lpp., 50. punkts, un 2005. gada 29. novembra spriedumu lietā T-62/02 *Union Pigments*/Komisija, Krājums, II-5057. lpp., 63. punkts).

73 Līdz ar to šis pamats ir jānoraida.

2. *Par pamatu, kas ir pamatots ar kļūdainu naudas soda sākumsummas noteikšanu*

74 Šajā pamatā prasītāja norāda, ka, nosakot tai uzliktā naudas soda sākumsummu, Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo nav ņēmusi vērā, pirmkārt, to, ka tā bija piedalījusies tikai trešajā karteļa daļā, un, otrkārt, to, ka nolīgumu, kuros tā piedalījās, darbība ģeogrāfiski aptvēra tikai piecas valstis.

*Par prasītājas ierobežoto dalību kartelī*

Lietas dalībnieku argumenti

75 Prasītāja apgalvo, ka Komisijas īstenotā atšķirīgā attieksme, kas ir pamatota ar karteļa dalībnieku tirgus daļām, nav pietiekama un ir pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam, jo atšķirība starp dalībnieku tirgus daļām neatspoguļo tās ierobežoto dalību kartelī.

76 Prasītāja uzskata, ka ir skaidrs, ka pārkāpumu, par kuru tā ir saukta pie atbildības, karteļa trešās daļas ietvaros veido tikai tās dalība prettiesiskā sadarbībā, ko Deviņu grupa īstenoja no 1998. gada augusta līdz 1999. gada aprīlim paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros.

77 Tā apgalvo, ka gan sadarbība, kas novērota *SANCO* nolīgumu un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumu ietvaros, gan sadarbība Piecu grupas locekļu starpā bija daudz intensīvāka nekā sadarbība Deviņu grupas locekļu starpā.

78 Prasītāja arī apgalvo, ka Komisija nepamatoti apstrīdētā lēmuma 690. apsvērumā secinājusi, ka tās dalība aizliegtas vienošanās ietvaros bija padarījusi karteļa darbības efektīvākas. Šajā sakarā prasītāja norāda, ka tā nekad nav pievienojusies kvotām, kas tika piedāvātas paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros, un ka tās tirdzniecība valstīs, uz kurām attiecās kartelis, — tieši pretēji — palielinājās tās dalības laikā.

79 Prasītāja lūdz tai uzliktā naudas soda sākumsummu samazināt, ņemot vērā tās dalības kartelī rakstura, pakāpes un kvalitātes atšķirību salīdzinājumā ar citiem dalībniekiem.

80 Komisija savukārt apgalvo, ka no apstrīdētā lēmuma izriet, ka tā ir konstatējusi vienotu pārkāpumu, ko veidoja trīs daļas.

81 Tā apgalvo, ka, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, tai nebija pienākuma nošķirt, pirmkārt, prasītāju un uzņēmumus, kas bija piedalījušies *SANCO* nolīgumos un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumos, un, otrkārt, Piecu grupas un Deviņu grupas locekļus.

82 Pirmkārt, Komisija šajā sakarā apgalvo, ka aktīva prasītājas dalība kartelī no 1998. gada 28. augusta līdz 1999. gada septembra sākumam kvalitatīvi vai kvantitatīvi neatšķīrās no pārējo pārkāpuma izdarītāju dalības. Komisija arī atgādina, ka tas, ka atsevišķi

uzņēmumi kartelī piedalījās ilgāk nekā citi, nemaina to izdarītā pārkāpuma smagumu. Ilgāka dalība atspoguļojas naudas soda palielinājumā par pārkāpuma ilgumu.

83 Otrkārt, Komisija atgādina, ka pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka, lai novērtētu katra dalībnieka izdarītā pārkāpuma reālo ietekmi, apgrozījuma daļa, kas gūta ar precēm, uz kurām attiecas pārkāpums, var dot pareizu norādi par to, cik plašs ir pārkāpums konkrētajā tirgū.

84 Sadalījums atšķirīgās kategorijās, kas ir pamatots ar apgrozījumu, kurš gūts ar precēm, uz kurām attiecas ierobežojoša prakse, noteikti novestu pie naudas sodu sākumsummām, kas aptuveni ir tādas pašas, ņemot vērā tirgus daļas procentuālo lielumu. Tas novestu pie tā, ka sākumsumma naudas sodam, kas noteikts uzņēmumam, kuram pieder būtiska tirgus daļa, tiktu noteikta lielāka nekā tā naudas soda sākumsumma, kas uzlikts uzņēmumam, kuram pieder mazāka tirgus daļa. Šī iemesla dēļ *KME* grupai uzliktā naudas soda sākumsumma tika noteikta EUR 70 miljonu apmērā, bet *Chalkor* uzliktā naudas soda sākumsumma bija tikai EUR 9,8 miljoni. Šī pieeja nekādā ziņā nav pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam.

85 Treškārt, Komisija apgalvo, ka ar judikatūru nav saderīgs tas, ka uzņēmumam, kas ir iesaistīts divās vai trīs karteļa daļās, sodu nosaka smagāku nekā citam uzņēmumam, kuram pieder tāda pati tirgus daļa, bet kas ir piedalījies tikai vienā šī karteļa daļā (Tiesas 1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française* u.c./Komisija, *Recueil*, 1825. lpp., 121. punkts, un 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 91. punkts; Pirmās instances tiesas 1999. gada 11. marta spriedums lietā T-151/94 *British Steel*/Komisija, *Recueil*, II-629. lpp., 643. punkts, un 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 91. punkts).

86 Ceturtkārt, Komisija norāda, ka nav pierādījumu, ka *SANCO* nolīgumi un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumi bija saistīti ar daudz ciešāku sadarbību nekā tā, kas bija paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros. Tādējādi nebija nekāda pamata uzskatīt, ka pirmās divas karteļa daļas ir smagāki konkurences tiesību normu pārkāpumi nekā trešā daļa.

87 Piektkārt, Komisija uzskata, ka nebija nekāda pamata paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros diferencēt Piecu grupas locekļus un četrus pārējos ražotājus, proti, *Boliden* grupu, *HME*, *Buntmetall* grupu un *Chalkor*, jo pēdējo minēto dalība bija būtiska karteļa darbībai, un tie karteli bija izmantojuši tikpat lielā mērā kā pārējie dalībnieki laika posmā no 1998. līdz 2001. gadam.

88 Sestkārt, Komisija apgalvo, ka *Chalkor* dalība karteļa darbību padarīja efektīvāku. Tas vien, ka Piecu grupas locekļi bija aicinājuši *Chalkor* un trīs citas sabiedrības pievienoties tiem, pierāda, ka to dalība bija svarīga karteļa efektīvai darbībai. Komisija norāda, ka tas, ka *Chalkor* bija paaugstinājusi savu tirdzniecības apjomu, piedaloties kartelī, nepierāda, ka tās dalība karteļa sanāksmēs nenostiprināja prettiesisko nolīgumu darbību. Tirdzniecības apjoma palielināšanās varētu būt izskaidrojama ar sezonālu raksturu vai ar to, ka *Chalkor* pēc zināma laika bija mazāki sirdsapziņas pārmetumi apkrāpt citus pārkāpuma izdarītājus.

89 Septītkārt, Komisija apgalvo, ka, pat ja tā bija konstatējusi intensīvāku sadarbību atsevišķu apstrīdētā lēmuma adresātu starpā, šis konstatējums drīzāk bija pamats lielāku naudas sodu uzlikšanai šiem uzņēmumiem, nevis mazāku naudas sodu uzlikšanai pārējiem adresātiem. Tādējādi Komisija norāda, ka, ja Vispārējā tiesa piekristu *Chalkor* argumentiem šajā jautājumā, tai, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, būtu

jāparedz drīzāk palielināt to naudas sodu summu, kas uzlikti "*SANCO* ražotājiem", proti, *KME* grupai, *Wieland* un *Boliden* grupai, nevis samazināt *Chalkor* uzliktā naudas soda apmēru.

Vispārējās tiesas vērtējums

90 Vispirms ir jāatgādina par principiem, kas judikatūrā izstrādāti saistībā ar individuālu atbildību tam, kas izdara EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, piemēram, īsteno karteli.

91 Pirmkārt, attiecībā uz atbildību par pārkāpumu kā tādu no judikatūras izriet, ka tas, ka uzņēmums tieši nav piedalījies visās darbībās, kas veido aizliegtu vienošanos kopumā, nevar to atbrīvot no atbildības par EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, ja ir pierādīts, ka tam noteikti bija jāzina, pirmkārt, ka slepena noruna, kurā tas piedalījās, ietilpa vispārējā plānā un, otrkārt, ka šis vispārējais plāns attiecās uz visiem aizliegtu vienošanos veidojošiem apstākļiem (šajā ziņā skat. Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 87. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-295/94 *Buchmann*/Komisija, *Recueil*, II-813. lpp., 121. punkts, un 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-99/04 *AC-Treuhand*/Komisija, Krājums, II-1501. lpp., 130. un 131. punkts).

92 Tā kā ir pierādīta karteļa esamība un ir noteikti tā dalībnieki, Komisijai, lai noteiktu naudas sodus, ir jāpārbauda katra dalībnieka dalības salīdzinošā nozīme. Tas izriet gan no judikatūras (šajā ziņā skat. iepriekš 91. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 90. un 150. punkts; 61. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 145. punkts, un 91. punktā minēto spriedumu lietā *AC-Treuhand*/Komisija, 133. punkts), gan no Pamatnostādnēm, kurās ir paredzēta gan atšķirīga attieksme saistībā ar sākumsummu (īpašo sākumsummu), gan arī tas, ka tiek ņemti vērā atbildību pastiprinošie un mīkstinošie apstākļi, kas ļauj pielāgot

naudas soda apmēru, īpaši atkarībā no attiecīgo uzņēmumu aktīvās vai pasīvās lomas pārkāpuma izdarīšanā.

93 Tomēr uzņēmumam nevar uzlikt naudas sodu, kura apmērs ir aprēķināts atkarībā no dalības slepenā norunā, par kuru tas nav saukts pie atbildības (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-28/99 *Sigma Tecnologie*/Komisija, *Recueil*, II-1845. lpp., 79.–82. punkts).

94 Ņemot vērā iepriekš minētos principus, ir jāpārbauda prasītājas iebildums, saskaņā ar kuru Komisija nav ņēmusi vērā tās ierobežoto dalību kartelī.

95 Pirmkārt, ir jāpārbauda iebildums, kas ir pamatots ar to, ka prasītāja nepiedalījās *SANCO* nolīgumos un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumos.

96 Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka ir skaidrs, ka prasītāja piedalījās tikai paplašinātajos Eiropas nolīgumos un ka tā tika saukta pie atbildības tikai par tās dalību šajā karteļa daļā (apstrīdētā lēmuma 461. apsvērums). Tomēr Komisija nav pārbaudījusi, vai pārkāpuma izdarītājs, kas piedalās tikai vienā aizliegtas vienošanās daļā, izdara mazāk smagu pārkāpumu Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkta nozīmē nekā pārkāpuma izdarītājs, kurš tās pašas aizliegtās vienošanās ietvaros piedalās visās tās daļās. Šis jautājums šajā gadījumā bija vēl jo svarīgāks tāpēc, ka prasītāja nav saukta pie atbildības par divām citām karteļa daļām, proti, *SANCO* nolīgumiem un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem.

97 Apstrīdētā lēmuma 689. apsvērumā Komisija faktiski ir secinājusi, ka nebija pamata īstenot atšķirīgu attieksmi pret pārkāpuma izdarītājiem, kas piedalījušies tikai paplašinātajos Eiropas nolīgumos, un tiem, kuri piedalījušies arī *SANCO* nolīgumos, jo sadarbība *SANCO* nolīgumu ietvaros nebija būtiski ciešāka nekā tā, kas pastāvēja paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros.

98 Jāsecina, ka Komisijas argumentācija ir kļūdaina, jo salīdzinājums starp dažādu karteļa daļu intensitāti, iespējams, būtu bijis atbilstošs, ja prasītāja būtu bijusi iesaistīta vairākās tā daļās, kā tas nebija šajā gadījumā.

99 Uzņēmums, kura atbildība ir pierādīta attiecībā uz vairākām aizliegtas vienošanās daļām, vairāk veicina šīs aizliegtās vienošanās efektivitāti un smagumu nekā pārkāpuma izdarītājs, kas ir iesaistīts tikai vienā šīs pašas aizliegtās vienošanās daļā. Līdz ar to pirmais uzņēmums izdara pārkāpumu, kas ir smagāks nekā tas, kuru ir izdarījis otrais uzņēmums.

100 Šajā sakarā ir svarīgi uzsvērt, ka saskaņā ar sodu individuālā rakstura un personiskās atbildības principu Komisijai, novērtējot salīdzinošo katra pārkāpuma izdarītāja dalības aizliegtas vienošanās ietvaros smagumu, ir jāņem vērā, ka atsevišķi pārkāpuma izdarītāji attiecīgā gadījumā saskaņā ar iepriekš 91. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni* (87. punkts) nav saukti pie atbildības par visām šīs aizliegtās vienošanās daļām.

101 Piemērojot Pamatnostādnes, šis vērtējums noteikti jāveic stadijā, kad tiek noteikta konkrētā sākumsumma, jo atbildību mīkstinošo apstākļu ņemšana vērā ļauj tikai pielāgot naudas soda pamatsummu atkarībā no tā, kādā veidā pārkāpuma izdarītājs īsteno aizliegtu vienošanos. Pārkāpuma izdarītājam, kas nav saukts pie atbildības par

atsevišķām šīs aizliegtās vienošanās daļām, nevar būt bijusi nozīme minēto daļu īstenošanā. Konkurences tiesību normu pārkāpums, ņemot vērā pārkāpuma, kurā tas tiek vainots, ierobežoto apmēru, ir mazāk smags nekā tas, kurā tiek vainoti pārkāpuma izdarītāji, kas ir piedalījušies visās pārkāpuma daļās.

102 Komisijas argumentam, ka visi paplašināto Eiropas nolīgumu locekļi bija guvuši labumu no konkurences ierobežojuma, ko ieviesuši "*SANCO* ražotāji", nevar piekrist, jo tā nav saukusi prasītāju pie atbildības par attiecīgā pārkāpuma daļu, kas saistīta ar *SANCO* nolīgumiem. Šajā sakarā ir arī jānorāda, ka aizliegtas vienošanās ar konkurenci nesaderīgā ietekme uz cenām pēc sava rakstura var sniegt labumu visiem piegādātājiem, kas atrodas attiecīgajā tirgū, nevis tikai uzņēmumiem, kuri ir minētās aizliegtās vienošanās locekļi.

103 Attiecībā uz šī sprieduma 85. punktā minētajiem spriedumiem, uz kuriem Komisija ir atsaukusies savā atbildē uz repliku, pietiek konstatēt, ka tie neattiecas uz to, vai pārkāpuma izdarītājs, kas ir saukts pie atbildības tikai par vienu aizliegtas vienošanās daļu, izdara mazāk smagu pārkāpumu nekā pārkāpuma izdarītājs, kurš tās pašas aizliegtās vienošanās ietvaros ir saukts pie atbildības par visām tās daļām.

104 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jāsecina, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, naudas sodu apmēra aprēķinā neņemot vērā, ka atšķirībā no *KME* grupas, *Wieland* un *Boliden* grupas prasītāja bija piedalījusies tikai vienā karteļa daļā, un tādējādi atšķirīgām situācijām piemērojot identiskus noteikumus, šādai identisku noteikumu piemērošanai neesot objektīvi pamatotai.

105 Attiecībā uz secinājumiem, kas jāizdara no šī fakta, Komisija attiecībā uz *SANCO* nolīgumiem piedāvā Vispārējai tiesai palielināt "*SANCO* ražotājiem" uzlikto naudas

sodu apmērus, nevis samazināt prasītājai uzlikto naudas sodu. Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, tomēr uzskata, ka Komisijas noteiktā sākumsumma ir atbilstoša salīdzinājumā ar smagumu, kāds piemita visām trim karteļa daļām, un ka ir jāsamazina *Chalkor* uzliktā naudas soda sākumsumma, lai ņemtu vērā, ka Komisija to sauca pie atbildības tikai par dalību trešajā karteļa daļā.

106 Turklāt šī sprieduma 83. un 84. punktā izklāstītie Komisijas argumenti ir jānoraida tiktāl, ciktāl tos var saprast kā apgalvojumu, ka prasītājas nepiedalīšanās *SANCO* nolīgumos pietiekami bija atspoguļota tai uzliktā naudas soda īpašajā sākumsummā. Šis arguments ir pamatots ar pieņēmumu, ka tirgus daļa, kas piederēja *Chalkor*, kura nepārdeva *SANCO* caurules, tika aprēķināta, pamatojoties uz visu gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju apgrozījumu summu, ieskaitot *SANCO* cauruļu tirdzniecību.

107 *SANCO* nolīgumi un paplašinātie Eiropas nolīgumi attiecās uz vienu un to pašu attiecīgo tirgu, proti, gludo vara santehnikas cauruļu tirgu. Tādējādi Komisijai, pat nepastāvot *SANCO* nolīgumiem, bija pienākums ņemt vērā apgrozījumu, kas gūts no *SANCO* cauruļu tirdzniecības, lai aprēķinātu prasītājai piederošo attiecīgā tirgus daļu.

108 Savukārt attiecībā uz *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem situācija atšķiras. Šie nolīgumi attiecās uz produktiem, kurus nevar aizstāt ar gludajām vara santehnikas caurulēm. No apstrīdētā lēmuma 459. apsvēruma izriet, ka gludās vara santehnikas caurules un ar plastmasu pārklātās vara santehnikas caurules veido atsevišķus attiecīgos tirgus.

109 Līdz ar to, aprēķinot tirgu daļu, kas piederēja prasītājai, kura darbojās gludo vara santehnikas cauruļu tirgū, ņemot vērā apgrozījumu, kas gūts gludo vara santehnikas cauruļu tirgū, un to, kurš gūts ar plastmasu klāto vara santehnikas cauruļu tirgū, prasītājai faktiski tika piedēvēta mazāka tirgus daļa un tādējādi noteikta tāda īpašā sākumsumma, kas mazāka nekā tā, kura būtu bijusi noteikta, ja tās tirgus daļa būtu aprēķināta, ņemot vērā tikai to apgrozījumu, kas gūts tirgū, kurā tā faktiski piedalījās kartelī.

110 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu par to, vai apstāklis, ka sadarbība Piecu grupas iekšienē bija intensīvāka nekā tā, kas bija Deviņu grupas iekšienē, pamato atšķirīgu attieksmi naudas sodu ziņā, ir jāpauž šādi argumenti.

111 Gan Piecu grupa, gan Deviņu grupa darbojās karteļa trešās daļas ietvaros, par kuru prasītāja ir saukta pie atbildības. Apstrīdētā lēmuma 690. apsvērumā Komisija ir konstatējusi, ka prasītāja Piecu grupā neietilpa tās izmēra dēļ. Prasītāja šo secinājumu nav apstrīdējusi.

112 Līdz ar to Komisijai nevar pārmest, ka tā ir secinājusi, ka prasītājas dalības paplašinātajos Eiropas nolīgumos smagums atbilstoši bija ņemts vērā, pārkāpuma izdarītājus sadalot kategorijās, ko Komisija darīja, pamatojoties uz to tirgus daļām.

113 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāgroza tikai prasītājai uzliktā naudas soda apmērs, lai atspoguļotu to, ka tā nepiedalījās *SANCO* nolīgumos. Šo izmaiņu konkrētas sekas tiks precizētas šī sprieduma 183.–186. punktā.

*Par ģeogrāfiskā tirgus, kurā prasītāja piedalījās kartelī, apmēru*

Lietas dalībnieku argumenti

114 Būtībā prasītāja apstrīd to, ka Komisija, atšķirīgu attieksmi pamatojot ar tai piederošo tirgus daļu, papildus tirdzniecībai Vācijā, Francijā, Spānijā, Apvienotajā Karalistē un Nīderlandē ir ņēmusi vērā arī tirdzniecību Grieķijā. Tā apgalvo, ka nolīgums, kurā tā piedalījās no 1998. gada augusta līdz 1999. gada septembrim, ģeogrāfiski aptvēra tikai Vāciju, Franciju, Spāniju, Apvienoto Karalisti un Nīderlandi. Ņemot vērā tirdzniecību Grieķijā, Komisija prasītājai piederošā tirgus daļu palielināja no 2,2 % līdz 3,8 %, kas atbilst palielinājumam par 72 % no uzliktā naudas soda sākumsummas.

115 Prasītāja uzskata, ka fakts, ka tā bija piedalījusies kartelī pēc draudiem attiecībā uz Grieķijas tirgu, nenozīmē, ka Grieķija ietilpa teritorijā, uz kuru attiecās kartelis. Apstrīdētajā lēmumā Komisija bija sajaukusi karteļa priekšmetu un tā ietvaros izmantotos līdzekļus.

116 Lietas materiālos iekļautie pierādījumi neapstiprina Komisijas apgalvojumus, ka prasītāja bija guvusi labumu no klusējot noslēgta nolīguma par nekonkurēšanu katra karteļa dalībnieka izcelsmes tirgos. Turklāt Komisijas apgalvojumi ir pretrunā pierādījumiem. Šajā sakarā nekas nenorāda, ka papildus Piecu grupas locekļiem un *SANCO* nolīgumu dalībniekiem pārējie karteļa dalībnieki bija vienojušies ierobežot vai bija ierobežojuši savu tirdzniecības apjomu Grieķijā. Patiesībā prasītājas konkurentu imports Grieķijā no 3263 tonnām 1997. gadā palielinājās līdz 3548 tonnām 1999. gadā. Turklāt prasītājas eksports uz Franciju, Vāciju, Apvienoto Karalisti un Spāniju no

4135 tonnām 1998. gada otrajā pusgadā palielinājās līdz 5201 tonnai 1999. gada pirmajā pusgadā, proti, radot pieaugumu par 26 %.

117 Prasītāja uzskata, ka apgalvojumam, ka tā pievienojās politikai par nekonkurēšanu katra karteļa dalībnieka izcelsmes tirgos, kaut gan tā bija palielinājusi savu eksportu, nav nozīmes. Pirmkārt, tā nezināja par šāda nolīguma esamību un, otrkārt, tā kartelī piedalījās nevis, lai aizsargātu savu valsts tirgu, bet gan tāpēc, ka baidījās no represijām, proti, dempinga, ko Piecu grupa īstenos Grieķijas tirgū.

118 Komisija lūdz šo iebildumu noraidīt.

Vispārējās tiesas vērtējums

119 Jāatgādina, ka Komisija atbilstoši Pamatnostādņu 1. punkta A daļai varēja ņemt vērā attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru, lai novērtētu attiecīgā pārkāpuma smagumu.

120 Šajā gadījumā tā ir secinājusi, ka EEZ teritorija veidoja attiecīgo ģeogrāfisko tirgu, kurā darbojās kartelis (apstrīdētā lēmuma 17. apsvērums). Šo secinājumu prasītāja nav apstrīdējusi. Prasītāja tikai apgalvo, ka pārkāpums, par kuru tā ir saukta pie atbildības, attiecās tikai uz Vāciju, Franciju, Spāniju, Apvienoto Karalisti un Nīderlandi. Šim argumentam nevar piekrist.

121 Tā kā attiecīgais ģeogrāfiskais tirgus atbilst EEZ teritorijai, ir jāsecina, ka, ja pieņem, ka Grieķijas tirgu attiecīgais pārkāpums neskāra, Komisija, nosakot prasītājas naudas soda apmēru, pamatoti ņēma vērā tās tirdzniecības apjomu Grieķijā.

122 Ņemot vērā iepriekš minēto, šis iebildums ir jānoraida.

3. *Par pamatu, kas ir pamatots ar kļūdainu naudas soda sākumsummas palielināšanu karteļa darbības ilguma dēļ*

123 Prasītāja apgalvo, ka, tā kā tās dalība aizliegtas vienošanās ietvaros ilga mazāk nekā divpadsmit mēnešus, Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu, tai uzliktā naudas soda sākumsummai piemērojot 10 % palielinājumu par pārkāpuma ilgumu. Vispirms prasītāja apgalvo, ka Komisijai tai bija jāpiemēro mazāks palielinājums.

*Par dalības kartelī ilgumu*

Lietas dalībnieku argumenti

124 Prasītāja apgalvo, ka pārkāpuma, kurā tā tiek vainota, sākuma dienai būtu jābūt dienai, kurā tā otro reizi piedalījās slepenajā sanāksmē, proti, 1998. gada 10. septembrim, nevis dienai, kurā tā pirmo reizi piedalījās karteļa sanāksmē, proti, 1998. gada 28. vai 29. augustam. Prasītāja apgalvo, ka 1998. gada augustā notikušās sanāksmes patiesais

priekšmets un slepenais raksturs tai nebija zināms līdz brīdim, kad tās pārstāvji tajā bija piedalījušies. Tā, atsaucoties uz iekšējo dokumentu, ko sagatavojis kāds no tās darbiniekiem, kurš piedalījās šajā sanāksmē, arī norāda, ka tā nebija pievienojusies nevienai strīdīgajai rīcībai minētās sanāksmes laikā. Tās pārstāvji skaidri bija atteikušies pieņemt tiem izteiktos aicinājumus un bija norādījuši, ka tiem jākonsultējas ar *Chalkor* vadību.

125 Attiecībā uz dienu, kurā prasītāja izbeidza savu dalību kartelī, tā apgalvo, ka runa ir par brīdi, kurā tā izbeidza piedalīties karteļa darbībās, nevis par dienu, kad pārējie karteļa locekļi uzzināja par tās izstāšanos no karteļa. Prasītāja atgādina, ka tā karteļa sanāksmēs pārstāja piedalīties 1999. gada aprīlī, kaut arī tā līdz 1999. gada augustam ik mēnesi savus konfidenciālos skaitliskos datus turpināja paziņot saviem konkurentiem, un pēdējie dati attiecās uz 1999. gada jūliju. Līdz ar to prasītāja apgalvo, ka tās dalība kartelī beidzās 1999. gada jūlijā vai, vēlākais, 1999. gada augustā.

126 Tādējādi prasītāja uzskata, ka tās dalība kartelī ilga mazāk nekā divpadsmit mēnešus un — kā tas izriet no Pamatnostādnēm — ka nekāds naudas soda sākumsummas palielinājums par pārkāpuma ilgumu tai nebija jāpiemēro.

127 Komisija lūdz šo iebildumu noraidīt.

Vispārējās tiesas vērtējums

128 Vispirms ir jānorāda, ka, kaut arī prasītāja ir izvirzījusi šo iebildumu, lai panāktu tai uzliktā naudas soda apmēra samazināšanu, tā patiesībā apstrīd arī apstrīdētā lēmuma

1. panta f) punkta likumību, saskaņā ar kuru pārkāpums, kurā tā tiek vainota, ilga, vēlākais, no 1998. gada 29. augusta līdz 1999. gada septembra sākumam.

129 Jānorāda arī, ka EKL 81. panta 1. punkts ir piemērojams tikai tad, ja ir vienota vismaz divu dalībnieku griba, kuras izpausmes veidam nav nozīmes, ja vien tā ir gribas patiesā izpausme (Pirmās instances tiesas 2000. gada 26. oktobra spriedums lietā T-41/96 *Bayer*/Komisija, *Recueil*, II-3383. lpp., 69. punkts).

130 Turklāt no judikatūras izriet, ka pietiek ar to, ka Komisija pierāda, ka attiecīgais uzņēmums ir piedalījies konkurentu sanāksmēs, kuras acīmredzami vērstas pret konkurenci, lai juridiski pietiekami pierādītu, ka minētais uzņēmums bija aizliegtās vienošanās dalībnieks. Ja piedalīšanās šādās sanāksmēs ir pierādīta, attiecīgā uzņēmuma pienākums ir norādīt uz tādām pazīmēm, kas liecina, ka, piedaloties minētajās sanāksmēs, tam nav bijis nekāda pret konkurenci vērsta nodoma, un pierāda, ka tas bija vērsis konkurentu uzmanību uz to, ka tas šajās sanāksmēs piedalās ar atšķirīgu mērķi (Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-199/92 P *Hülls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 155. punkts).

131 Šajā gadījumā ir pierādīts, ka, vēlākais, 1998. gada 29. augustā *Chalkor* piedalījās sanāksmē karteļa ietvaros un ka tas, vēlākais, šīs sanāksmes laikā uzzināja par tās acīmredzami pret konkurenci vērsto raksturu. Prasītāja nevarēja pierādīt, ka tā bija norādījusi pārējiem šīs sanāksmes dalībniekiem, ka tā sanāksmē piedalījās ar atšķirīgu mērķi un ka tā iebilda pret ideju par slepenu norunu vara santehnikas cauruļu tirgū.

132 Tieši pretēji, kā to apgalvo Komisija, no prasītājas iekšējiem dokumentiem drīzāk izriet, ka šīs sanāksmes laikā *Chalkor* pārstāvji uztraucās par kvotu, kas tiem bija

piešķirta, un neiebilda pret ideju par slepenu norunu (apstrīdētā lēmuma 326. apsvērums). Prasītājas arguments, ka tās pārstāvji šajā sanāksmē bija norādījuši, ka tiem bija jākonsultējas ar savu vadību, varētu būt pamatots, ja tā būtu atturējusies no dalības turpmākajās slepenajās sanāksmēs, ko tā nedarīja.

133 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jāsecina, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, secinot, ka prasītājas dalība kartelī sākās, vēlākais, 1998. gada 29. augustā.

134 Attiecībā uz dienu, kurā prasītāja izbeidza savu dalību kartelī, ir jānorāda, ka informācijas apmaiņas sistēmas ietvaros, kas veidoja vienu no karteļa sastāvdaļām (apstrīdētā lēmuma 450. un 486. apsvērums), puses bija vienojušās savus datus ik mēnesi darīt zināmus sistēmas administratoram (apstrīdētā lēmuma 306. un 308. apsvērums).

135 Tādējādi, tā kā nepastāv formāla tās dalības šajā nolīgumā izbeigšana, ir jāsecina, ka prasītājas izstāšanās no minētā nolīguma stājās spēkā, agrākais, tikai brīdī, kad tā neizpildīja savu pienākumu ik mēnesi darīt zināmus būtiskus datus, proti, 1999. gada septembrī.

136 No tā izriet, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka prasītāja ir atbildīga par dalību kartelī līdz 1999. gada septembra sākumam. Līdz ar to iebildums, kas attiecas uz *Chalkor* dalības kartelī ilgumu, ir jānoraida.

*Par palielinājuma likmi*

Lietas dalībnieku argumenti

137 Prasītāja apgalvo, ka, pat ja būtu pierādīts, ka tās dalība ilga divpadsmit mēnešus, naudas soda palielinājuma likme 10 % apmērā par pārkāpuma gadu ir nesamērīga. Šajā sakarā tā norāda, ka tās dalības kartelī intensitāte pēc 1999. gada aprīļa samazinājās un ka Komisijai tai uzliktā naudas soda sākumsumma bija jāpalielina par mazāk nekā 10 %, ņemot vērā šo intensitātes samazināšanos. Šajā sakarā tā atsaucas uz vairākiem iepriekšējiem Komisijas lēmumiem.

138 Prasītāja arī norāda, ka, salīdzinot dažādus palielinājumus, kas veikti atbilstoši pārkāpuma ilgumam un kas piemēroti apstrīdētā lēmuma adresātiem, apstiprinās, ka tai piemērotais palielinājums bija netaisnīgs. *Outokumpu* grupai tika piemērots palielinājums 110 % apmērā no tai uzliktā naudas soda sākumsummas par vienpadsmit gadus un piecus mēnešus ilgu dalību, kas nozīmē, ka pieci mēneši netika ņemti vērā. Šis piecu mēnešu laika posms ir līdzvērtīgs gandrīz pusei no laika, kuru prasītāja piedalījās kartelī, un acīmredzami vairāk nekā pusei no laika, kurā tā piedalījās strīdīgajās sanāksmēs. Tas pats attiecas uz *Boliden* grupu, jo tai uzliktā naudas soda sākumsumma tika palielināta par 125 % atbilstoši divpadsmit gadus un deviņus mēnešus ilgai dalībai. Četrus mēnešus ilga dalība, kas netika ņemta vērā, atbilst pusei no laika, kurā prasītāja piedalījās strīdīgajās sanāksmēs.

139 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

Vispārējās tiesas vērtējums

140 Vispirms ir jānorāda, ka prasītājas norādītie iepriekšējie Komisijas lēmumi nav piemērojami šajā lietā, jo iepriekšējā Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā juridisks pamats naudas sodu noteikšanai konkurences jomā (šī sprieduma 71. punkts).

141 Jāatgādina arī, ka naudas soda sākumsummas palielināšana atkarībā no pārkāpuma ilguma nav ierobežota ar gadījumu, kad starp ilgumu un konkurences tiesībās nostiprinātajiem mērķiem nodarīto palielināto kaitējumu pastāv tieša saistība (šajā ziņā skat. iepriekš 71. punktā minēto spriedumu lietā *Michelin*/Komisija, 278. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt no Pamatnostādnēm izriet, ka starp pārkāpuma smaguma un tā ilguma vērtējumu Komisija nav noteikusi nekādu pārklāšanos, ne arī kādu citu savstarpēju saistību.

142 Tieši pretēji, pirmkārt, no Pamatnostādņu sistēmas izriet, ka tajās, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, ir paredzēta pārkāpuma smaguma kā tāda vērtēšana. Otrkārt, pārkāpuma smagums tiek analizēts saistībā ar attiecīgā uzņēmuma raksturlielumiem, it īpaši tā lielumu un stāvokli konkrētajā tirgū, kas var būt pamats sākumsummas izvērtēšanai, uzņēmumu iedalīšanai kategorijās un īpašas sākumsummas noteikšanai. Treškārt, pārkāpuma ilgums tiek izskatīts, lai noteiktu pamatsummu, un ceturtkārt, Pamatnostādnēs ir paredzēta atbildību pastiprinošo un mīkstinošo apstākļu ņemšana vērā, kas ļauj grozīt naudas soda summu, it īpaši atkarībā no attiecīgā uzņēmuma aktīvās vai pasīvās lomas pārkāpuma īstenošanā.

143 No minētā izriet, ka tas vien, ka Komisija ir atstājusi sev iespēju par katru pārkāpuma gadu veikt palielinājumu, kura apmērs attiecībā uz divpadsmit mēnešus ilgiem vai ilgākiem pārkāpumiem var būt līdz pat 10 % no summas, kas noteikta par pārkāpuma smagumu, nekādā ziņā neuzliek tai pienākumu noteikt šo likmi atkarībā no aizliegtās vienošanās darbības intensitātes vai tās sekām, vai pat pārkāpuma smaguma. Komisijai, īstenojot savu plašo rīcības brīvību (skat. šī sprieduma 63. punktu), ir jāizvēlas palielinājuma likme, ko tā ir paredzējusi piemērot saistībā ar pārkāpuma ilgumu.

144 Šajā gadījumā Komisija ir konstatējusi, ka prasītāja attiecīgajā pārkāpumā bija piedalījusies divpadsmit mēnešus un līdz ar to tai uzliktā naudas soda sākumsummu palielināja par 10 %. Šādi rīkojoties, Komisija nav atkāpusies no tiesību normām, ko tā sev ir noteikusi Pamatnostādnēs.

145 Turklāt Komisijas nostāja, palielinot naudas soda sākumsummu par 10 % par pilnu gadu un par 5 % par visu papildu laika posmu, kas vienāds vai ilgāks nekā seši mēneši (skat. šī sprieduma 46. punktu), šajā lietā esošajos apstākļos nerada būtiskas atšķirības pārkāpuma izdarītāju starpā. Tādējādi Vispārējai tiesai ar savu vērtējumu nav jāaizstāj Komisijas vērtējums attiecībā uz palielinājuma likmi, kas piemērojama par pārkāpuma ilgumu.

146 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka šis pamats ir jānoraida kopumā.

4. *Par pamatu, kas ir pamatots ar to, ka kļūdaini netika ņemta vērā prasītājas labprātīga izstāšanās no dalības kartelī*

*Lietas dalībnieku argumenti*

147 Prasītāja norāda, ka Komisijai kā atbildību mīkstinošs apstāklis bija jāņem vērā tas, ka tā labprātīgi bija izstājusies no dalības karteļa sanāksmēs 1999. gadā, pirms Komisija vēl bija sākusi savu izmeklēšanu. Prasītāja uzskata, ka, ja Komisijas apgalvojums, ka tās dalība pastiprināja karteļa darbību, ir pareizs, tās labprātīga izstāšanās karteļa darbības efektivitāti mazināja.

148 Prasītāja norāda, ka Pamatnostādnēs ir paredzēts, ka Komisija samazina uzņēmumam uzliktā naudas soda apmēru, ja tas izbeidz pārkāpumu līdz ar pirmo Komisijas iejaukšanos, proti, līdz ar veiktajām pārbaudēm.

149 Savukārt, izstāšanās no aizliegtas vienošanās pirms Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas Pamatnostādnēs netiek atzīta par atbildību mīkstinošu apstākli. Prasītāja apgalvo, ka būtu neloģiski, kā arī tas būtu "netaisnīgi" un tā būtu "nepareiza politika" nepiešķirt nekādu labumu uzņēmumiem, kas labprātīgi izstājas no aizliegtas vienošanās. Prasītāja uzskata, ka labprātīga dalības izbeigšana ir jāuzskata par atbildību mīkstinošu apstākli, nosakot naudas soda apmēru. Jebkāds cits secinājums nav saderīgs ar Komisijas politikas mērķi naudas sodu jomā, proti, prevenciju. Labprātīgai pārkāpuma izbeigšanai nav vajadzīgs nekāds preventīvs elements.

150 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

*Vispārējās tiesas vērtējums*

151 Pietiek konstatēt, ka no judikatūras izriet, ka Komisijai, īstenojot savu rīcības brīvību, nav nekāda pienākuma piešķirt naudas soda samazinājumu par tāda pārkāpuma izbeigšanu, kas ir izbeidzies jau pirms dienas, kurā Komisija uzsākusi pirmo iejaukšanos (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-101/05 un T-111/05 *BASF* un *UCB*/Komisija, Krājums, II-4949. lpp., 128. punkts un tajā minētā judikatūra).

152 Turklāt tas, ka *Chalkor* labprātīgi bija izbeigusi savu pārkāpumu pirms Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas, pietiekamā mērā tika ņemts vērā, aprēķinot laika posmu, kurā tā bija piedalījusies pārkāpumā, tāpēc tā nevar atsaukties uz Pamatnostādņu 3. punkta trešo ievilkumu.

153 Līdz ar to šis pamats ir jānoraida.

5. *Par pamatu, kas ir pamatots ar nepietiekamu naudas soda apmēra samazinājumu, ņemot vērā prasītājas sadarbību atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību*

*Lietas dalībnieku argumenti*

154 Prasītāja uzskata, ka, ņemot vērā labumu, ko sniedza tās sadarbība izmeklēšanas norisē, tai atbilstoši 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punktam bija jāsaņem lielāks naudas soda apmēra samazinājums, nekā tā saņēma, proti, 15 %. Tā uzsver, ka tā

varēja izvēlēties nesadarboties ar Komisiju un paturēt lielāko daļu pierādījumu savā rīcībā.

155 Šajā sakarā prasītāja vispirms norāda, ka tā labprātīgi un nekavējoties visu tās rīcībā esošo atbilstošo informāciju Komisijai sniedza tajā pašā procedūras stadijā, kurā *KME* grupa un *Wieland*, ka informācija, ko tā sniedza, bija detalizēta un ka tā bija lietderīga Komisijas izmeklēšanai un, visbeidzot, ka tās ierobežotās dalības kartelī dēļ tā nevarēja sniegt tādu pašu daudzumu informācijas kā tā, ko sniegušas *KME* grupa un *Outokumpu* grupa vai *Wieland*.

156 Prasītāja arī apgalvo, ka iemesli, kuru dēļ *Outokumpu* grupa un *KME* grupa saņēma lielāku tām uzlikto naudas sodu apmēra samazinājumu nekā tai piešķirtais samazinājums, ir grūti saprotami.

157 Lai pamatotu savu apgalvojumu, ka samazinājuma likme, kas tika piemērota tai uzliktā naudas soda apmēram, nebija pietiekama, prasītāja atsaucas arī uz iepriekšējiem Komisijas lēmumiem.

158 Visbeidzot, prasītāja norāda, ka gan *Boliden* grupa, gan *IMI* grupa saņēma samazinājumu 10 % apmērā, jo tās neapstrīdēja paziņojumā par iebildumiem izklāstītos faktus. Tādējādi, ņemot vērā, ka arī prasītāja to nedarīja, tai par savu sadarbību bija jāsaņem samazinājums, kas ir lielāks nekā faktiski saņemtais samazinājums.

159 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

*Vispārējās tiesas vērtējums*

160 Vispirms ir jānorāda, ka prasītājas atsaucēm uz iepriekšējiem Komisijas lēmumiem nav nozīmes, jo Komisijas iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā juridisks pamats naudas sodu noteikšanai konkurences jomā (skat. šī sprieduma 71. punktu).

161 Jāatgādina arī, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru naudas soda samazinājums saistībā ar sadarbību administratīvā procesa laikā ir balstīts uz apsvērumu, ka šāda sadarbība atvieglo Komisijas uzdevumu pārkāpuma konstatēšanā (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumi lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 325. punkts, un lietā T-338/94 *Finnboard*/Komisija, *Recueil*, II-1617. lpp., 363. punkts).

162 Visbeidzot, ir jāatgādina, ka, izvērtējot sadarbību, ko ir izrādījuši vienas un tās pašas aizliegtās vienošanās dalībnieki, apstrīdēt var tikai Komisijas pieļautu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, jo, novērtējot uzņēmuma sadarbības kvalitāti un noderīgumu, īpaši salīdzinājumā ar citu uzņēmumu ieguldījumu, Komisijai ir plaša rīcības brīvība (Tiesas 2007. gada 10. maija spriedums lietā C-328/05 P *SGL Carbon*/Komisija, Krājums, I-3921. lpp., 88. punkts). Tomēr minētā vērtējuma ietvaros Komisija nedrīkst neievērot vienlīdzīgas attieksmes principu.

163 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma 803.–807. apsvēruma izriet, ka Komisija uzskatīja, ka prasītājas sadarbībai bija nenozīmīga vērtība, jo šīs sadarbības īstenošanas brīdī tās rīcībā jau bija pierādījumi, kas pierāda attiecīgā pārkāpuma esamību.

164 Prasītāja nav sniegusi pierādījumus, ar kuriem varētu apstrīdēt šo secinājumu. Tā tikai norāda, ka tās sadarbība nevarēja būt plašāka, jo tās dalība kartelī bija ļoti ierobežota gan laika ziņā, gan materiālā ziņā. Šis arguments tomēr ir nepamatots, jo Komisijai, nosakot samazinājuma likmi atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību, nav pienākuma ņemt vērā citus faktorus kā tikai objektīvo lietderību, kāda piemita uzņēmuma sadarbībai pārkāpuma konstatēšanā.

165 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijai nevar pārmest, ka tā, pirmkārt, par 15 % samazinājusi *Chalkor* uzliktā naudas soda apmēru, ņemot vērā tās sniegto informāciju un to, ka tā neapstrīdēja paziņojumā par iebildumiem konstatētos faktus, un, otrkārt, par 10 % samazinājusi *Boliden* grupai un *IMI* grupai uzlikto naudas sodu tikai tāpēc, ka tās nebija apstrīdējušas minētajā paziņojumā izklāstītos faktus.

166 Attiecībā uz atsauci uz *KME* grupai un *Wieland* uzlikto naudas sodu samazinājuma likmi prasītāja atzīst, ka to attiecīgais ieguldījums bija lielāks nekā tās ieguldījums. Tāpat arī ir skaidrs, ka *Outokumpu* grupa sāka sadarboties vairāk nekā gadu, pirms sāka sadarboties prasītāja. Tādējādi vairs nav jāpārbauda apgalvojums, kas ir pamatots ar prasītājas diskrimināciju salīdzinājumā ar šiem uzņēmumiem.

167 Visbeidzot, prasītājas apgalvojums, ka tai piešķirtā samazinājuma likme ir nepietiekama, jo tā varēja izvēlēties nesadarboties ar Komisiju un paturēt lielāko daļu pierādījumu savā rīcībā, ir jāsaprot kā netiešs mēģinājums apstrīdēt secinājumu, kurš ir iekļauts apstrīdētā lēmuma 803. apsvērumā un saskaņā ar kuru uz lielāko daļu informācijas, ko prasītāja sniegusi Komisijai, attiecās pienākums, kas tai uzlikts Regulas Nr. 17 11. pantā.

168 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka Vispārējā tiesa pilnībā pārbauda, vai prasītājas izrādītā sadarbība pārsniedz tai uzlikto pienākumu atbildēt uz Komisijas lūgumiem sniegt informāciju atbilstoši Regulas Nr. 17 11. pantam un Regulas Nr. 1/2003 18. pantam (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2006. gada 14. decembra spriedumu apvienotajās lietās no T-259/02 līdz T-264/02 un T-271/02 *Raiffeisen Zentralbank Österreich* u.c./ Komisija, Krājums, II-5169. lpp., 531. punkts). Tomēr ir jāsecina, ka prasītāja savos dokumentos nav precizējusi, kuras no sniegtās informācijas daļām tā būtu varējusi neatklāt Komisijai.

169 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, šis pamats ir jānoraida kopumā.

6. *Par pamatu, kas ir pamatots ar nesamērīga naudas soda noteikšanu*

*Lietas dalībnieku argumenti*

170 Prasītāja uzskata, ka tai uzliktā naudas soda galīgā summa EUR 9,16 miljoni ir nesamērīga salīdzinājumā ar naudas sodiem, kas uzlikti citiem uzņēmumiem, kuri ir apstrīdētā lēmuma adresāti. Šajā sakarā, pirmkārt, tā atsaucas uz *HME* gadījumu, kurš tajā laikā bija tāda izmēra uzņēmums, kas līdzīgs prasītājas izmēram, un kura dalība kartelī bija divas ar pusi reizes ilgāka. *HME* uzliktā naudas soda galīgā summa ir tikai EUR 4,49 miljoni.

171 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka tai uzliktais naudas sods ir līdzvērtīgs naudas sodam EUR 760 000 par katru mēnesi, kurā prasītāja ir piedalījusies pārkāpumā, bet citiem

uzņēmumiem uzlikto naudas sodu summas ir no EUR 210 000 līdz EUR 440 000 par katru mēnesi, kurā tie ir piedalījušies pārkāpumā.

172 Treškārt, prasītāja apgalvo, ka slepeno sanāksmju skaits, kurā piedalījās uzņēmums, veido norādi par tā iesaistīšanās pakāpi kartelī. Šajā sakarā tā norāda, ka tai par piedalīšanos septiņās sanāksmēs tika uzlikts naudas sods EUR 1,83 miljonu apmērā par sanāksmi, bet *Wieland* un *KME*, kas piedalījās gandrīz visās 120 sanāksmēs, kuras notikušas karteļa ietvaros, attiecīgi tika uzlikts naudas sods EUR 0,206 miljonu un EUR 0,56 miljonu apmērā par sanāksmi.

173 Ceturtkārt, prasītāja apgalvo, ka tā ir vienīgais mazais neatkarīgais uzņēmums, kas spēj konkurēt ar lielajiem Eiropas ražotājiem. Tā uzskata, ka naudas sods, kas tai tika uzlikts par tās pasīvo dalību kartelī, ir pārmērīgi augsts un ietekmēs tās konkurētspēju.

174 Komisija lūdz pamatu noraidīt. Tā īpaši vērš uzmanību uz to, ka *HME* uzliktā naudas soda galīgā summa ir iegūta, klusējot piemērojot 10 % ierobežojumu, kas ir noteikts Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktā.

*Vispārējās tiesas vērtējums*

175 Pirmkārt, ņemot vērā Komisijas sniegto paskaidrojumu un to, ka prasītāja to nav apstrīdējusi, iebildums, kas ir pamatots ar atšķirību starp *HME* uzliktā naudas soda galīgo summu un prasītājai uzliktā naudas soda galīgo summu, ir jānoraida.

176 Otrkārt, pat ja pieņem, ka prasītāja varētu izvirzīt argumentu par to, ka tai uzliktā naudas soda summa var pasliktināt tās konkurētspēju, lai pierādītu tā nesamērīgo raksturu, ir jāsecina, ka tā nav iesniegusi konkrētus pierādījumus šajā sakarā.

177 Turklāt ir jākonstatē, ka pārējie argumenti, ko prasītāja ir izvirzījusi saistībā ar šo pamatu, netieši ir vērsti uz to, lai apšaubītu naudas sodu apmēra aprēķināšanas sistēmu, kas ieviesta ar Pamatnostādnēm.

178 Naudas sodu galīgās summas sadalot ar mēnešu skaitu, kuros ir notikusi dalība kartelī, vai ar sanāksmju skaitu, kurās piedalījušies pārkāpuma izdarītāji, prasītāja patiesībā mēģina no jauna apstrīdēt naudas soda apmēra noteikšanu atkarībā no pārkāpuma ilguma.

179 Šajā kontekstā ir jāsecina, ka no Pamatnostādņu sistēmas izriet, ka uzņēmumiem, kas aizliegtas vienošanās dalībnieki ir bijuši visilgāk, tiks uzlikti vismazākie naudas sodi, ja summas tiek sadalītas ar mēnešu skaitu, kuros ir notikusi dalība kartelī, jo Komisija Pamatnostādnēs ir paredzējusi tikai to, ka naudas sodu sākumsumma tiks palielināta ne vairāk kā par 10 % par katru gadu, kurā ir turpinājies pārkāpums. Prasītāja nevar atsaukties uz šo Komisijas noteikto ierobežojumu, lai panāktu tai uzliktā naudas soda apmēra samazināšanu.

180 Šī sprieduma 179. punktā paustā argumentācija attiecas arī uz prasītājas argumentu par attiecībām starp tai uzliktā naudas soda apmēru un sanāksmju skaitu, kurās tā piedalījusies, jo sanāksmju skaits, kurās tā piedalījusies, ir saistīts ar tās dalības kartelī ilgumu.

181 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, arī šis pēdējais pamats ir jānoraida.

7. *Par naudas soda galīgā apmēra noteikšanu*

182 Kā tas izriet no šī sprieduma 90.–113. punkta, apstrīdētais lēmums ir jāgroza, jo, nosakot naudas soda apmēru, Komisija nav ņēmusi vērā, ka prasītāja nav piedalījusies *SANCO* nolīgumos.

183 Turklāt Komisijas apsvērumi, kas ir izklāstīti apstrīdētajā lēmumā, kā arī šajā gadījumā piemērotā naudas sodu aprēķināšanas metode paliek nemainīgi. Līdz ar to naudas soda galīgā summa tiek aprēķināta šādi.

184 Prasītājai uzliktā naudas soda sākumsumma tiek samazināta par 10 %, ņemot vērā tās dalības kartelī mazāko smaguma pakāpi salīdzinājumā ar "*SANCO* ražotāju" dalības kartelī smaguma pakāpi. Jaunā prasītājai uzliktā naudas soda sākumsumma līdz ar to ir EUR 8,82 miljoni.

185 Piemērojot 10 % palielinājumu par pārkāpuma ilgumu, pamatsumma ir EUR 9,702 miljoni. Ņemot vērā samazinājumu par 15 %, ko Komisija prasītājai piešķīrusi atbilstoši 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punktam, prasītājai uzliktā naudas soda galīgā summa tādējādi ir EUR 8,2467 miljoni.

**Par tiesāšanās izdevumiem**

186 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tomēr atbilstoši minētā reglamenta 87. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Vispārējā tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

187 Ņemot vērā, ka katram lietas dalībniekam spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, jānolemj, ka katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospriež:

**1) naudas sods, kas *Chalkor AE Epexergasias Metallon* uzlikts Komisijas 2004. gada 3. septembra Lēmuma C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules) 2. panta d) punktā, ir EUR 8,2467 miljoni;**

**2) pārējā daļā prasību noraidīt;**

**3) *Chalkor Epexergasias Metallon* un Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 19. maijā.

[Paraksti]

# Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture ..... II - 1901

1. Administratīvais process ..... II - 1902

2. Apstrīdētais lēmums ..... II - 1904

Attiecīgās preces un tirgi ..... II - 1910

Attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļas ..... II - 1912

Nolīgumi starp "*SANCO* ražotājiem" ..... II - 1912

Nolīgumi starp "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem" ..... II - 1913

Paplašinātie Eiropas nolīgumi ..... II - 1914

Attiecīgā pārkāpuma ilgums un turpinātais raksturs ..... II - 1915

Naudas sodu apmēra noteikšana ..... II - 1916

Naudas sodu sākumsumma ..... II - 1917

— Smagums ..... II - 1917

— Atšķirīga attieksme ..... II - 1919

Naudas sodu pamatsumma ..... II - 1920

Atbildību pastiprinošie un atbildību mīkstinošie apstākļi ..... II - 1923

1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošana ..... II - 1924

Naudas sodu galīgā summa ..... II - 1925

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 1926

Juridiskais pamatojums ..... II - 1927

1. Par pamatu, kas ir pamatots ar to, ka nav ņemts vērā prasītājas dalības kartelī piespiedu raksturs ..... II - 1929

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1929

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1931

2. Par pamatu, kas ir pamatots ar kļūdainu naudas soda sākumsummas noteikšanu .. II - 1932

Par prasītājas ierobežoto dalību kartelī ..... II - 1932

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1932

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1936

Par ģeogrāfiskā tirgus, kurā prasītāja piedalījās kartelī, apmēru ..... II - 1942

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1942

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1943

3. Par pamatu, kas ir pamatots ar kļūdainu naudas soda sākumsummas palielināšanu karteļa darbības ilguma dēļ ..... II - 1944

Par dalības kartelī ilgumu ..... II - 1944

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1944

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1945

Par palielinājuma likmi ..... II - 1948

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1948

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1949

4. Par pamatu, kas ir pamatots ar to, ka kļūdaini netika ņemta vērā prasītājas labprātīga izstāšanās no dalības kartelī ..... II - 1951

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1951

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1952

5. Par pamatu, kas ir pamatots ar nepietiekamu naudas soda apmēra samazinājumu, ņemot vērā prasītājas sadarbību atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību II - 1952

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1952

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1954

6. Par pamatu, kas ir pamatots ar nesamērīga naudas soda noteikšanu ..... II - 1956

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1956

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1957

7. Par naudas soda galīgā apmēra noteikšanu ..... II - 1959

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 1960